

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiae, 1675

Qu. VII. Quare Verbum sit Incarnatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](#)

quo corpus est perfectè organizatum, creatur & infunditur anima, & exurgit humana-
tis: ergo idem est primum instans exi-
stentia omnium, adeòque assumptionis.

68.
*Actiones
perfectæ or-
ganizationi
præviae po-
enissimæ fieri
successivæ
in tempore;*

*Communi-
tam do-
ctrinam fues-
runt in-
stantanea.*

*Conceptio
proinde
Christi fuit
miraculosa,
qua mira
celeritate
imo in-
stantaneæ
perfetta, id-
que sine ope-
ra viri.*

Petes, quo sensu verum sit commun-
ne dictum: *Verbum assumpit carnem mediante
animam, animam verò mediane spiritu?* Quod
ex Edicto fidei Constantini Imperatoris
refertur & approbatur in VI. Synodo agt.
18. & usurpatur à variis Patribus, atque
ex illis idem approbat omnes Scholasti-
ci. Resp. facile explicari hoc sensu, ut
Verbum intelligatur assumptisse carnem,
nō ibi sistentio, sed mediante animam,
sive simul cum anima, aut non sine anima,
quod Appolinaris Heresiarcha argumentus
Catholicorum convictus tandem concede-
bat, dicens tamen in Christo fuisse solum
animam vegetantem & sentientem, non
autem rationalem. Propter quod Catholici
insuper addiderunt, Verbum assumptisse
animam, non tantum secundum gradum
vegetantem aut sentientem, sed etiam me-
diā mente seu spiritu, id est, animam ra-
tionalem. Itaque anima fuit causa seu me-
dium congruentia, ut assumeretur caro;
spiritus similiter ut assumeretur anima:
quatenus nec carnem sine anima, nec ani-

69.
*Quo sensu
Verbum af-
sumpsisse
carnem me-
diantem ani-
mam, & ani-
mam me-
diantem spir-
itu.*

main nisi spiritualem seu rationalem dece-
bat assumi; immo talem assumi oportebat
ad meritum & satisfactionem exhiben-
dam. Atque ita recte hoc dictum explicat
D. Bonavent. d. 2. a. 3. q. 1.

Q U A E S T I O VII.

Quare Verbum fit Incarnatum?

Verbum propter nos homines & prop-
ter nostram salutem descendile de
caelis & incarnatum esse, ubique Scriptura,
Symbola, & Concilia adeò expresserunt, ut
majori probatione non indigeant.

Sed gravis est Controversia, an idcirco
ita incarnatum sit Verbum, ut si Adam, &
in eo posteri non peccasset, adeoque ge-
nus humanum non fuisset redimendum,
equidem incarnatum fuisset vi præsentis
decreti: quod addo nam quid futurum fuis-
set vi alterius decreti à peccato non penden-
tis, an scilicet tale Deus tunc habuisset, incer-
ta videtur conjectura: quāvis etiam Pon-
cius d. 38. q. 1. conj. Etet venturum fuisse pro-
babiliter vi alterius decreti tunc ponendi,
casu quo præsens fuerit restrictum ad re-
demptionem generis humani lapsi: ed quod
equidem advergat Christi mirabiliter o-
fenderet divinam omnipotentiam & libe-
ralitatem, cederetque adeò in maximam
Dei gloriam.

In hac itaque Controversia Alexander plures
Alessi, Albertus, Catharinus, Suarez & pa-
sim Scotis. ac plures alii etiam recentiores
cent Dei Filium fuisse incarnationem, et
iam homo non peccasset. Contrarium au-
tem sensit D. Thomas & omnes Thomisti ac
plures alii. Gabrieil utrumque probabile re-
linquit. D. Leon. 3. d. 1. a. 2. q. 2. in corp. priori
Sententiā pulcherrimè declarata, & poste-
riori subjunctionē ait: *Quis autem horum modi-
rum melior sit, novit iste, qui pro nobis incarnatus mo-
ritus est. Quis etiam horum alteri præponendus sit, diffi-
cile est videre, pro eo quod iterque modus catholi-
cus est, & Viri catholicis sustinetur. Utique etiam
modus excitat animam ad devotissimum, secundum
divisas considerationes. Quæ quidem verissime
dixit Doctor Seraphicus, tandem tamen
præferens posteriorē Opinione: quæ
sunt probabilissima est.*

Prior nihilominus Opinio probatur. I.
quia constat prædestinationem Christi in
ratione finis & exemplaris esse priorem
prædestinatione ceterorum electorum ho-
minum, immo etiā Angelorum: ceteri au-
tem homines sunt electi ante præsumum
peccatum Adæ, ut habet Opinio Pluri-
morum probatissima, de qua Tract. de priori
Deo Vno disp. 8. q. 6. n. 8. t. actum est: & saltē
Angeli sunt indubie antea electi: ergo simili-
ter Christus est prædestinatus ante peccatum
Adæ; adeoque venisset, et si Adam nen-
pecc-

Quæst. VII. Quare Verbum sit Incarnatum.

19

peccasset: cum id quod prædestinatur est prius & independenter ab altero, fieri debet, et aliter non sequatur.

72.
Ipso decreto condendi universum, ut ipso ob Christum ejus gloriae causam, ut propositum est prior decreto condendi universum, adeoque etiam prævisione vel permissione peccati, quod utique supponit productum universi sive creaturarum rationarium. Antecedens probatur: quia Christus ejusque gloria est finis omnium creaturarum juxta illud ad Heb. 2. Propter quem, Christum, omnia. De quo nimirum e. 1. præmissum fuerat: Quem constituit heredem universorum, utique secundum humanitatem; ut intelligit Concilium Francofurtense in Epist. Synodica ad Episcopos Hispanie. Unde præfata Apostoli verba ad Hebr. 2. expendens Rupertius l. 13. De gloria & honore filii hominis prope med. ait: Religiose dicendum, reverenterque est audendum, quia properi istum filium hominis (scilicet Christum gloriam & honore coronandum) Deus omnia creavit. Similia habet alibi, & Commentarius Anselmi in eundem locum. Atqui finis est prior in intentione; ergo Christus est in intentione (constat quod non in executione) prior omnibus creaturis, & consequenter illarum peccato.

73.
Sic ut Christus sit omnis intentionis iniunctus viarum Domini, ut substat Expositioni Patrum, Proverb. 8. Dominus posedit me in initio viarum suarum: vel (ut Septuaginta) Dominus creavit me in initium viarum suarum. Quod de Sapientia incarnata exponunt passim veteres Patres, tam Graeci quam Latini, & Concilium Hispanense II. c. 3. Cùm autem hæc non possint verificari quoad executionem, inquit Verbum incarnatum esse primum in prædestinatione, seu quoad ordinem intentionis, ante omnes creaturas, adeoque multò magis ante peccatum. Neque solum significatur prioritas dignitatis; ut convincatur ex contextu & intento Scripturæ suprà, ubi subditur: Antequam quidquam faceret a principio. Ab eterno ordinata sum, & ex antiquis antequam terra ficeret. Accedit etiam illud ad Collof. 1. Primogenitus omnis creatura. Quod de Christo quod hominem intelligit Concilium Sardicense in Epist. ad omnes Fideles: quia nimirum Christus dicitur unigenitus ut Deus, primogenitus ut homo, prout loquitur Concilium Ephesinum Tō. 1. c. 4. & 5. & Tō. 4. c. 26. Primo genitus, inquam, non tantum primitate dignitatis, sed etiam primitate creationis, scilicet in intentione: prout etiam ibidem infra dicitur Primogenitus ex mortuis, id est, primus resurgentium ad vitam immortalem.

Denique idem Antecedens probatur: quia Christus est exemplar creationis Adæ, ut notant Tertullianus I. de Resurrectione carnis in princip. Athanasius sive alius Auctor Serm. de SS. Deipara post med. ponderantes illa verba Gen. 1. Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram, id est, Verbi incarn-

nati, ut ipsi explicant. Ergo Verbum incarnatum in intentione est prius creatione Adæ, & consequenter peccato ejusdem.

Probatur Conclusio III. Quia Angelis 74.
ante lapsum & Adamo in statu innocentiae In quem
revelatum fuit Mysterium Incarnationis: velut caput
immo juxta plurimos Doctores Incarnationis: suum Angelis
fuit ab angelis accepta occasio lapsus, scilicet & primi
superbia sive inuidia. Quæ commodissimè explicantur (in quibus tamen Alii laborant) si Incarnatio fuerit prædestinata ante permissionem peccati.

Probatur IV. Quia Christus & gloria ejusdem est majoris valoris, quoniam omnes prædestinati simul, teste D. Thoma I. parte Accedit q. 20. a. 4. ergo decuit illum primario intentione, & non tantum occasione peccati; ne alioquin perfectissimum Dei opus sit (ut Scorsus loquitur) ens occasionatum,

Unde Rupertius l. 13. De gloria & honore Filii hominis versus finem inquirens, utrum Filius 75.
Dei, etiam si peccatum non intercessisset, fuisse testimonium
Eius homo, inter alia respondet: Cum de Sanctis Ruperti ac
& electis omnibus dubium non sit, quod nascituri forent omnes, usque ad præfinitum numerum secundum propositum Dei, quo ante peccatum benedicens, Crescite, ait, & multiplicamini; & absurdum sit putare, quod propter eos, ut nascerentur, peccatum necessarium fuerit: quid de isto capite & rege omnium electorum Angelorum & hominum sentendum, nisi quod ipse maximè causam necessariam non haberet ipsum peccatum, ut homo feret ex hominibus delicias sue charitatis habiturus cum filiis hominum. Ipse enim est Sapientia Dei, qua de isto suo proposito dicit: Dominus posedit me in initio viarum suarum. Ruperto consonat Cyrillus l. 5. Thefauri c. 8. in fine ubi ait: Præfundatur ante nos Christus, & in ipso nos omnes superadiscimus: idque ante initium mundi in præscientia Dei, non cum ordine divino benedictio maledictionem antecesserit, & damnationem in mortem vita pollicitatio, & servitutem diaboli adoptionis libertas; posse natura humana superatis malis, que interim acciderint in præsens per gratiam Christi..... dignitatem recurrere. Quod explicat exemplo architecti, qui ædificatur regias aedes, ne lapsu temporis structura aliiquid patiatur, jacti firmissimum fundamentum, quod saltem servetur, eique superstrui possit de novo, si quid superiora passa sint. Deinde subdit: Eodem modo Creator noster Christus nostra salutis fundamentum etiam ante initium mundi formavit, ut si prævaricatione caderemus, in ipso rursus renovaremus. Plures probationes in Partibus fundatas vide apud Franciscum Castillo d. 4. de Incarnat. q. 1. & alios Scotias.

Prae contraria Opinione objiciuntur postmodum variae Autoritates, quæ dicunt Opinio simpliciter Christum venisse ad salvandum contraria peccatores; ut Scriptura, & Ecclesiæ Symfundatur bola, ac Concilia frequenter. Immo aliquæ expressè dicunt, Verbum non fuisse potissimum incarnandum, nisi fuisset peccatum; ut loquitur Athanasius Serm. 3. contra Arianos, Leo B 4. Papa

Papa Serm. 3. Pentecostes, & plures alii citati in Commentario Scoti in 3. d. 7. q. 3. n. 77. Sufficiat referre verba Augustini Serm. 8. de Verbis Apost. dicentis: *Si homo non periret, filius hominis non venisset. Et Serm. 9. Nulla causa fuit venientis Christo Domino, nisi peccatores salvos facere, tolle morbos, tolle vulnera, & nulla est causa medicina.*

Quare ex-
plicantur.

Resp. cum Scoto omnes Auctoritates sat-
tis explicari, dicendo quod priores quidem
asserant Verbum fuisse incarnatum ad re-
dimendum genus humanum a peccato; non
negent tamen adhuc fuisse incarnandum
peccato deposito. Postiores autem solum
volunt, quod nisi fuisset peccatum, Christus
non venisset tamquam Redemptor &
in carne passibili, id est, proxime obnoxia
passionibus, quas pro nobis sustinuit, &
tunc sustinere non fuisset necessarium. Ex
quo non sequitur, quod non venisset alio
modo, scilicet tamquam justificator, glo-
rificator, & natura nostrae dignificator.
Pates enim considerarunt Incarnationem
prout jam facta est, nec curarunt agere de
ea secundum modum, quo tunc peracta
fuisset, scilicet in carne impassibili. Sicut
nec intendunt negare depositum peccato In-
carnationem fortasse fuisse peragendam vi
alterius decreti de facto numquam positi,
& tunc fortasse ponendi. Et haec explicatio
est facilis, immo necessaria, ut Auctoritates
alioquin in specie oppositæ concordentur.

Dices: Vi decreti de facto habitu, Christus venire debuit prout de facto venit; at-
qui de facto venit in carne passibili: ergo
vi presentis decreti venire non potuit in
carne impassibili. Resp. duplex fuisset de-
cretum. Primum de substantia Incarnationis secundum se, & propter se, seu propter
dignitatem suam; quod erat independens
a peccato, & modo veniendi determinata
cum carne passibili, vel determinata
cum carne impassibili: sicut poterat esse
independens a loco & tempore nativitatis,
a matre sive generante &c. Secundum de
assumenda carne passibili peccato jam pra-
visor ad illud tollendum. Quamvis itaque
Christus vi utriusque decreti simul non
potuisset venire nisi in carne passibili, po-
tuisset tamen venire in carne impassibili vi
prioris decreti, ex quo secutum fuisset aliud
determinativum adventus in carne impassibili,
si non fuisset peccatum prævisorum,
sicut nunc peccato prævisorum secutum est
decretum determinativum ad carnem passi-
bilem. Quemadmodum electio ad gloriam
est independens a prævisis meritis; et qua
proinde secutum fuisset decretum dandi
illam alius mediis, si non accessisset decretum
exequendi priorem electionem mediantibus
meritis. In presenti autem posterius decretum & motivum, utpote certius, & executivum prioris decreti, magis
que deserviens dilectioni hominum exci-
tandæ, solet plerumque magis exaggerari.

Alier responderet potest, ut ipsum decretum
Incarnationis quoad substantiam habuiste
etiam pro motivo redemptionem generis
humani a peccato, sed conditionate, posito
scilicet quod Adam peccaret; isto even-
tu, determinatè etiam respicere carnem
passibilem, & non alias.

Itaque Verbum divinum de facto venit
in carne passibili ad tollendum omnia pec-
cata, tum originale, tum actualia; ut fides
docet ex illo ad Titum 2. Dedit semetipsum, ut
nos remiseret ab omni iniuritate. 1. Joan. 1. &
plurimis aliis Scripturis.

Venit tamen principaliter in carne pas-
sibili juxta Doctores communiter ad de-
lendum peccatum originale, quo captivum
tenebatur totum genus humanum adven-
tu & passione Christi redimendum, quod
que radix erat & velut caput omnium re-
liquorum. Venit nihilominus etiam ob
peccata actualia, eti postiora ac poste-
rius prævisa, sed cognita per scientiam sim-
plicis intelligentia, tamquam nata sequi,
aut etiam conditionatè prescrita: venit
namque perfectè eripere genus humanum
ex servitute diaboli, in quam per peccatum
Adami inciderat, aut deinceps occasione
illius homines incidere contingeret.

Quare eti solum originale fuisset adhuc
venisset in carne passibili: nam adhuc veri-
ficabatur motivum istius adventus, scilicet
redemptionis generis humani a captivitate
per originale tunc prævisorum incursâ. Ita
communiter Doctores. Secùs est de suis sensis de
peccatis actualibus: hac enim non fit, ut
principale motivum adventus Christi in
carne passibili; immo hic videtur fuisse de-
terminatus, antequam omnia peccata a-
ctualia forent prævisa, hâc ratione, quod
Deus prævisor originali intenderit homi-
nem perfectè liberare a servitute dia-
boli: unde sequebatur etiam liberatio ab actua-
libus, si talia sequerentur.

Fortasse tamen ob peccata actualia sola,
presertim gravia & multorum assumptis
carnem passibilem vi alterius decreti tunc
ponendi conformiter ad nimiam nostri di-
lectionem. Et hoc sufficit ad satisfaciendum
quibusdam objectionibus. Quæ tamen
etiam ab hoc abstrahendo facile solvun-
tur. Nam quod ait Apostolus ad Gal. 2. Qui
dilexit me, & tradidit semetipsum pro me, verum
etiam est juxta Doctrinam explicatum:
quia verè pro me mortuus est, & sic libe-
ravit omnes, ut etiam perfectè singulos; quedam
eti id pro singulis seorsim vi presentis de-
creti non fecisset.

Similiter quod revelavit Christus S. Car-
po (teste Dionysio Areopagitæ Epist. 8.) se Re-
sum paratum crucifigi pro salute homi-
num; intellige, si needum crucifixus esset.
Aut indicavit Christus suum affectum, non
vix presentis decreti divini. Denique aec-
tatores dicuntur ad Hebr. 6. rursum cruci-
figere

figere sibi metuens filium Dei quia ponunt causam partialem, ob quam de facto crucifixus est. Ut alias explicationes omittam, quæ videri possunt apud *Eftium* in dictum locum.

Q U A E S T I O V I I I .

An aliquis meruerit Incarnationem?

Dico I. Christus aut Humanitas Alius non meruit Incarnationem. Ita unanimiter omnes Theologi, adeo ut contrarium sine gravi nota sustineri non posset juxta *Præpositum q. 2. a. 11. dub. 2.* Et colligitur ex Scriptura, quæ Incarnationem ubique referit in viscera puræ Dei misericordiæ & charitatis *Luce 1. Joan. 3. ad Ephes. 2. & alibi.* Idem docet *Aug. lib. de Præd. Sanct. c. 12. & 15. lib. de Bono Persever. ult. Lib. de corrept. & gratia c. 11.* ibidem inculcans prædestinationem Incarnationis Christi esse clarissimum exemplarum gratuitæ prædestinationis electorum ad fidem & gratiam, quibus tamen gratia est prædestinata, & datur sine merito; etiam congruo.

Ratio Conclusionis est: quia totum meritum Christi & humanitatis ipsius fundatur in Incarnatione; ego ipam non meruit: quia principium meriti non cadit sub merito. Deinde nec Christus nec Humanitas ipsius exitit ante Incarnationem; ergo illam non meruit. Et quāvis sortē humanitas Christi absolute potuisse primo instanti suæ creationis elicere actum dispositivum ad unionem eodem instanti consecutaram, non tamen congruebat, ut prius operaretur (quod ad esse accidentale pertinet) quām substantialiter subsisteret. Unde Patres non agnoscunt in Christo operationem, nisi theandricam, id est, Dei hominis; que proinde supponat Incarnationem. Quapropter nec meruit circumstantias concomitantes, multò minus præcedentes Incarnationem.

Recte tamen dicitur Christus promeruitur replicationes ipsius Unionis hypostaticæ in Eucharistia five præsentias Eucharisticas: cum fuerit præmeritus, ut posset instituere Sacraenta, adeoque Eucharistiam, in qua hujusmodi replicationes involvuntur. Videri etiam posset præmeritus continuationem Unionis hypostaticæ; cum respectu hujus non sequatur incommodeum, quod contra meritum primæ collationis solet adferri; ut naber *Præpositus sup. addens* tamen oppositum esse probabilius ob naturalem incorruptibilitatem ipsius Unionis, & exigentiam ejusdem ad perpetuū durandum; ob quam non videtur consentaneum naturali ejus conditioni, quod primæ collatione facta mereatur quis ejus continuationem.

Sed difficultas est, an absolutè loquendo Christus aut ejus Humanitas Incarnationem mereri potuisse? Ubi *Scotisti* existimantes per taxationem Dei posse opera bona elevari ad condigne merendum præmium alioquin excedens valorem intrinsecum meriti, consequenter facile admittunt potuisse humanitatem mereri Incarnationem per opera supernaturalia, etiam de condigno, accende acceptance Dei. Primo quidem per opera antecedentia, si ipsa prius tempore extitisset, quām assumetur. Secundò per opera concomitantia, sed naturā priora, si (quod quidem minus naturale, non tamen absolute impossibile est) humanitas in primo instanti existentia prius naturā quām personaretur, opus bonum eliceret. Neque enim ad meritum requiritur prioritas temporis respectu præmii, sed sufficit prioritas naturæ. Tertiò per opera subsequentia, etiam tempore, quā tamen ab ipsa Incarnatione non necessariò dependerent; v. g. per amorem, quo humanitas amaret Deum: potuisse enim decerni productio humanitatis in gratia immensa, decerni similiter & absolute prævideri varia ejusdem bona opera, & ob hæc prævisa decerni eidem Humanitatì unio hypostatica: quæ tamen in tempore potuisse ei conferri primo instanti; opera autem meritoria prius prævisa posset in tempore posterius exercere. Neque inde sequetur præcipuum meriti cadere sub merito, ob hoc quod unio jam præsupposita conferret valorem omnibus operibus sequentibus. Nam conferret quidem etiam operibus, de quibus sermo, valorem, non tam in ordine ad hoc præmium, scilicet collationem Unionis hypostaticæ, sed in ordine ad hoc desumeret suum valorem ex alio principio significante, scilicet gratia habituali prius decretâ & prævisâ.

Recepta nihilominus Doctrina prædictis repugnat, non admittens meritum Unionis hypostaticæ condignum esse possibile, quod fundetur dumtaxat in operibus humanitatis ab ipsa Unione hypostatica non dignificatis. Adhuc tamen *Suarez* & non nulli alii existimant de absoluta potentia potuisse Christum mereri de condigno Incarnationem per opera ipsam subsequentia & ab eadem dependentia, seu valorem necessarium participantia. Ex quo cōsequens foret præcipuum meriti absolute posse cadere sub merito. Verum hoc reliqui Theologi passim rejiciunt: eò quod opera essentialiter præsupponentia Incarnationis existentiam, pro quoq[ue]mque instanti concipiuntur elicibilis, non possint eamdem mereri. Ad hoc namque requiretur, ut ob illa prævisa posset Deus moveri ad Incarnationem decernendam; hoc autem est impossibile; cum ejusmodi opera seu merita absolute prævideri nequeant, non prævisa

In-

82.
Christus
ejusq[ue] hu-
manitas per
opera etiam
non dignifi-
cata ab
unione
hypostatica
abolutè
loquendo
juxta Sco-
tistas mereri
potuisse da
condigno
Incarnatio-
nem.

Etiam per
opera sub-
sequentia.

Nonnulli
centent;
saltē per
opera sub-
sequentia
dignificata
ab ipsa
Unione id
potuisse fieri.

Quod me-
rio rejec-
titur.